

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 252/2024-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED]

[REDACTED] a [REDACTED] zastúpených Mgr. Michalom Zálešákom, advokátom, Heyrovského 14, Bratislava, proti postupu a uzneseniu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Úradu inšpekčnej služby, útvaru inšpekcie, odboru inšpekčnej služby Východ, oddelenia vyšetrovania pod ČVS: UIS-218/OISV-2019 z 31. mája 2021 a postupu a uzneseniu Krajskej prokuratúry v Košiciach pod sp. zn. 2Kv 59/19/8800 z 13. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 21. septembra 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 2, čl. 16 ods. 2, čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 3, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Úradu inšpekčnej služby, útvaru inšpekcie, odboru inšpekčnej služby Východ, oddelenia vyšetrovania (ďalej len „úrad inšpekčnej služby“) pod ČVS: UIS-218/OISV-2019 z 31. mája 2021 (ďalej aj „napadnuté uznesenie úradu inšpekčnej služby“) a postupom a uznesením Krajskej prokuratúry v Košiciach (ďalej len „krajská prokuratúra“) pod sp. zn. 2Kv 59/19/8800 z 13. júla 2021 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajskej prokuratúry“). Navrhujú napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť krajskej prokuratúre na ďalšie konanie. Zároveň sa domáhajú priznania primeraného finančného zadostučinenia 5 000 eur každému zo sťažovateľov, ako aj náhrady trov konania spojených s podaním ústavnej sťažnosti.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľom bol 23. júla 2019 v obci [REDACTED] vykonaný policajný zákrok (pretože vo večerných hodinách došlo v pohostinstve k potýčke

medzi sťažovateľmi a obsluhou, pozn.). Na miesto boli privolaní príslušníci Policajného zboru z Obvodného oddelenia Policajného zboru v Čani (ďalej len „OO PZ v Čani“), ako aj členovia Pohotovostnej motorizovanej jednotky Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach (ďalej len „príslušníci PMJ“), ktorí následne sťažovateľov obmedzili na osobnej slobode a predviedli ich na OO PZ v Čani. Proti postupu príslušníkov PMJ následne sťažovatelia podali 26. júla 2019 na úrade inšpekčnej služby trestné oznámenie (pre neprimeranosť ich zákroku, najmä pre neodôvodnené použitie fyzického násilia voči sťažovateľom, pozn.).

3. Vyšetrovateľ úradu inšpekčnej služby následne vydal uznesenie ČVS: UIS-218/OISV z 19. augusta 2019, ktorým začal trestné stíhanie vo veci prečinu zneužívania právomocí verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona (pretože zistené skutočnosti nasvedčovali tomu, že presne nezistení príslušníci PMJ pri predvádzaní sťažovateľov na OO PZ v Čani fyzicky napadli sťažovateľa [REDAKOVANÉ] a následne priamo na OO PZ v Čani fyzicky napadli oboch sťažovateľov, pozn.). Uviedli, že už v štádiu pred vznesením obvinenia vyšetrovateľ vykonal množstvo úkonov vrátane rekognícií a znaleckého posudku (pričom uviedli aj závery týchto úkonov, ktoré podľa nich mali potvrdzovať nimi tvrdené skutočnosti, pozn.). Napriek tomu úrad inšpekčnej služby vydal napadnuté uznesenie, ktorým podľa § 214 ods. 1 a 2 Trestného poriadku postúpil vec riaditeľovi Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach z dôvodu, že výsledky vyšetrovania preukázali, že nejde o trestný čin, ale ide o skutok, ktorý by mohol byť prejednaný v disciplinárnom konaní (v tejto súvislosti poukázali na to, že výrok napadnutého uznesenia sa týkal len časti skutku, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie – fyzické napadnutie sťažovateľa [REDAKOVANÉ] a absentoval v ňom výrok týkajúci sa ďalších častí skutku, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie – fyzické napadnutie sťažovateľa [REDAKOVANÉ] v služobnom motorovom vozidle počas jeho predvádzania na OO PZ v Čani a jeho fyzické napadnutie priamo na OO PZ v Čani, ako aj ďalšie fyzické napadnutie sťažovateľa [REDAKOVANÉ], pozn.).

4. Proti napadnutému uzneseniu úradu inšpekčnej služby sťažovatelia podali 17. júna 2021 sťažnosť podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku, ktorej odôvodnenie doplnili 30. júna 2021 (namietali v nej nesprávnosť výroku tohto uznesenia, zrejmy rozpor výroku s odôvodnením a porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia inšpekčnej služby, pozn.). O podanej sťažnosti rozhodla krajská prokuratúra, ktorá ju napadnutým uznesením zamietla ako nedôvodnú. Uviedla, že po preskúmaní kompletného na vec sa vzťahujúceho spisového materiálu sa v plnom rozsahu stotožnila s postupom a rozhodnutím vyšetrovateľa, ako aj so zisteným a konštatovaným skutkovým a právnym stavom veci. Tiež odobrila aj právne úvahy uvedené vyšetrovateľom v odôvodnení napadnutého uznesenia úradu inšpekčnej služby. Zároveň nad rámec poukázala na to, že výpovede sťažovateľov sa v podstatných skutočnostiach rozchádzajú, keď rovnaké udalosti opisovali odlišne. Navyše argumentovala, že nimi uvedený opis udalostí nekorešponduje s výpoveďami ostatných svedkov (pričom tieto rozpory následne bližšie špecifikovala, pozn.). Poukázala na to, že na vznesenie obvinenia voči konkrétnej osobe, resp. osobám (príslušníkom PMJ, pozn.) neboli naplnené požiadavky podľa § 206 Trestného poriadku, že podľa všetkých dostupných informácií bol služobný zákrok voči sťažovateľom vykonaný oprávnene. V priebehu prípravného konania boli vo veci vykonané všetky z hľadiska predmetu trestného konania dostupné procesné úkony, z ktorých vyplynula dôkazná situácia, ktorá neodôvodňovala iný postup ukončenia trestného konania ako odovzdanie veci na disciplinárne konanie.

II. Argumentácia sťažovateľov

5. Sťažovatelia vo vzťahu k napadnutému postupu a uzneseniu úradu inšpekčnej služby namietajú, že záver vyšetrovateľa úradu inšpekčnej služby o tom, že úder fackou, ktorý utrpel od príslušníka PMJ sťažovateľ [REDAKOVANÉ], bol kvalifikovaný tak, že išlo o „konanie s nepatrnou závažnosťou“, je absurdný, a to najmä s poukazom na to, že sa tohto konania dopustil príslušník Policajného zboru pri výkone služby. Podľa ich názoru sa navyše vyšetrovateľ mal zaoberať aj otázkou, či konanie príslušníka PMJ nenaplnilo znaky skutkovej podstaty trestného činu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) alebo ods. 2 písm. a) Trestného zákona, k čomu však nedošlo. Tiež vyslovili pochybnosti týkajúce sa naplnenia samotného princípu nezávislosti a nestrannosti vykonaného vyšetrovania úradom inšpekčnej služby s poukazom na inštitucionálne prepojenie medzi vyšetrovateľom a príslušníkmi Policajného zboru, proti ktorým bolo vyšetrovanie vedené. Tento nedostatok podľa nich nie je možné zhojiť konštatovaním, že ide o zákonný orgán. Poukázali aj na to, že vyšetrovateľ a vyšetrované osoby navyše sídlia v tej istej budove. Ďalej namietali, že pokiaľ mal vyšetrovateľ pochybnosti o presnom priebehu policajného zásahu, či pokiaľ ide o mechanizmus vzniku ich poranení, nebolo nutné ich odstrániť už v štádiu pred vznesením obvinenia, ale bolo ich možné odstrániť ďalšími procesnými úkonmi vykonanými v dôsledku vydania uznesenia o vznesení obvinenia, k čomu však nedošlo. Pokiaľ ide o sťažovateľmi namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 13 dohovoru vo vzťahu k napadnutému uzneseniu úradu inšpekčnej služby, argumentujú, že je nezákonné, zmätočné a nepreskúmateľné. Namietajú, že výrok napadnutého uznesenia sa týka len časti skutku, pre ktoré bolo začaté trestné stíhanie, a absentujú v ňom výroky týkajúce sa ďalších častí skutku, pre ktoré bolo začaté trestné stíhanie. Aj v tejto časti opakovane poukázali na nedostatok nestrannosti a nezávislosti úradu inšpekčnej služby. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv podľa čl. 12 ods. 2 ústavy a podľa čl. 14 dohovoru v spojení s čl. 3 dohovoru vo vzťahu k úradu inšpekčnej služby argumentovali tým, že zo strany príslušníkov Policajného zboru boli voči ním použité nadávky s rasistickým podtónom, napriek tomu ale zo strany vyšetrovateľa úradu inšpekčnej služby v tomto smere neboli vykonané žiadne dôkazy.

6. Vo vzťahu k napadnutému postupu a uzneseniu krajskej prokuratúry sťažovatelia vyjadrili len nesúhlas s tým, že už opísanú námietku nedostatočnej nestrannosti vyšetrovania (s poukazom na inštitucionálne prepojenie medzi vyšetrovateľom a príslušníkmi Policajného zboru, pozn.) odmietla s odkazom na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, (sp. zn. Tpj 62/2015 z 29. septembra 2015, pozn.), podľa ktorého úrad inšpekčnej služby je zákonným subjektom a z ústavy a ani zo zákona o Policajnom zbore nie je možné vyvodiť požiadavku, aby bol organizačne oddelený od Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

7. Sú toho názoru, že počas policajného zákroku a následne po obmedzení ich osobnej slobody došlo k neoprávnenému zásahu do ich práv chránených čl. 3 dohovoru a čl. 16 ods. 2 ústavy (svoje tvrdenia opierajú o lekárske správy, utrpené zranenia, znalecký posudok a výpovede svedkov, pozn.). Z dôvodu ich podriadenosti mal na nich policajný zákrok zanechať aj psychické následky. Namietali neprimeranosť policajného zákroku, ako aj nezrovnalosti týkajúce sa dôkaznej situácie týkajúce sa primeranosti a opodstatnenosti použitia donucovacích prostriedkov proti sťažovateľom. Tvrdia, že došlo k zlyhaniu, pokiaľ ide o predchádzanie zneužitia právomocí

zasahujúcich príslušníkov Policajného zboru. Vyjadrili presvedčenie, že vyšetrowanie vykonané úradom inšpekčnej služby a krajskou prokuratúrou v ich prípade nenapĺňalo znaky primeranosti a dôkladnosti. Ďalej uviedli, že s porušením zákazu zlého zaobchádzania úzko súvisí aj nimi namietaný zásah do ich práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, pričom porušenie tohto práva namietajú zvlášť, pretože sa domnievajú, že je jedným zo základných princípov, ktorý prechádza všetkými ľudskými právami, a jeho dodržiavanie by malo byť pilierom právneho štátu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základných práv podľa čl. 12 ods. 2, čl. 16 ods. 2, čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 3, čl. 13 a čl. 14 dohovoru postupom a napadnutým uznesením úradu inšpekčnej služby a postupom a napadnutým uznesením krajskej prokuratúry.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv postupom a uznesením úradu inšpekčnej služby:

9. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o ústavných sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na princípe subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy). Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne ústavnú sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie. Z uvedeného vyplýva, že v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu. Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, ktorých porušenie sa namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 229/2022).

10. Ako vyplýva z obsahu ústavnej sťažnosti, sťažovatelia podali proti napadnutému uzneseniu úradu inšpekčnej služby sťažnosť, o ktorej bola oprávnená a aj povinná rozhodnúť krajská prokuratúra, ktorá tak aj učinila svojím napadnutým uznesením, ktorým predmetnú sťažnosť sťažovateľov podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietla. Sťažovatelia teda mali k dispozícii právny prostriedok na ochranu svojich práv, ktorý aj využili.

11. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vo vzťahu k napadnutému postupu a uzneseniu úradu inšpekčnej služby konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, a to pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie, preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu označených práv postupom a uznesením krajskej prokuratúry:

12. Vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd musí konštatovať, že ústavná sťažnosť sťažovateľov je nedostatočná, pretože jej chýba relevantné ústavnoprávne odôvodnenie [§ 43 ods. 1 v spojení s § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde] vzťahujúce sa na postup a napadnuté uznesenie krajskej prokuratúry. Je základnou povinnosťou sťažovateľa, aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu, a to tak, aby konkrétnym vecným okolnostiam bolo adresne priraditeľné porušenie niektorého zo sťažovateľom označených práv. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej absencia zmysluplného, ústavnoprávne relevantného odôvodnenia vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu, opatreniu alebo vo vzťahu k inému zásahu v ústavnej sťažnosti označeného orgánu verejnej moci ako východiskového rámca ústavnej sťažnosti spôsobuje nedostatok zákonom ustanovenej náležitosti podľa § 43 ods. 1 v spojení s § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde a je dôvodom na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku náležitostí ustanovených zákonom (IV. ÚS 124/08, III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, I. ÚS 225/2016, III. ÚS 313/2016, I. ÚS 291/2017, III. ÚS 570/2017, IV. ÚS 91/2018, IV. ÚS 343/2020, IV. ÚS 572/2020, I. ÚS 229/2022).

13. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je v tomto konkrétnom prípade východiskový § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak. Len subjektívny názor sťažovateľov prezentovaný v odôvodnení tejto ústavnej sťažnosti o porušení nimi namietaných práv, resp. úplná absencia v zásade akéhokoľvek odôvodnenia, resp. predostretia ústavnoprávne relevantnej argumentácie zo strany sťažovateľov (pričom len samotný nesúhlas sťažovateľov s vyjadrením krajskej prokuratúry, že úrad inšpekčnej služby je zákonným orgánom, nenapĺňa požiadavku ústavnoprávne relevantnej argumentácie, pozn.) vo vzťahu k postupu a napadnutému uzneseniu krajskej prokuratúry (pretože gro obsahu odôvodnenia, resp. argumentácie sťažovateľov prednesenej v tejto ústavnej sťažnosti sa vzťahuje len na postup a napadnuté uznesenie úradu inšpekčnej služby, pozn.) má za následok, že tento návrh sťažovateľov v konaní pred ústavným súdom trpí absenciou zákonných náležitostí (medzi ktoré je právne aj vecne nevyhnutné zaradiť najmä ústavnoprávne relevantné odôvodnenie podaného návrhu, pozn.).

14. Ústavný súd s poukazom na uvedené zároveň zdôrazňuje, že v zmysle svojich právomocí a postupu nemá podľa ústavy a zákona o ústavnom súde postavenie vyšetrovacieho orgánu, ktorý si sám vyabstrahuje obsah podania sťažovateľov tak, aby o ňom mohol rozhodnúť, za predpokladu, že tak neurobili samotní sťažovatelia.

15. Ústavnému prieskumu sťažovateľmi napadnutého postupu a uznesenia krajskej prokuratúry tak bráni argumentačná nedostatočnosť ústavnej sťažnosti v tejto časti, v ktorej absentujú elementárne a ústavnoprávne relevantné skutočnosti čo i len nasvedčujúce jej opodstatnenosti. Ústavná sťažnosť preto v danom rozsahu nespĺňa požiadavky kvalifikovanej ústavnej sťažnosti, ktorá by zodpovedala zákonným požiadavkám, pretože neobsahuje relevantnú ústavnoprávnu

argumentáciu [požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde]. Pretože sa nesplnenie zákonom stanovených náležitostí týka základnej obsahovej náležitosti ústavnej sťažnosti (úplná absencia, resp. ústavnoprávna nedostatočnosť odôvodnenia tejto časti ústavnej sťažnosti, pozn.), ústavný súd sťažovateľov nevyzýval na odstránenie tohto nedostatku (m. m. II. ÚS 102/2019, I. ÚS 229/2022).

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd v tejto časti ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku náležitostí ustanovených zákonom.

17. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 23. mája 2024

Miloš Maďar
predseda senátu